

"Ne bo mu treba čevljev trgati po hribih"

Planinska obutev nekoč

Frazem s pomenom "živeti v hribih" smo si izposodili le za izhodišče zapisa o nedokončani zgodbi, ki se je začela davno tega z množičnim obiskom vzpetega sveta. S čevlji.

V Leipzigu rojenega nemško-avstrijskega alpinista Juliusa Meurerja (1838–1923) označujejo tudi kot pisca alpske literature, saj je avtor številnih del s tega področja. Omenimo naj le njegove tiskane vodnike o *Salzburgu*, *Berchtesgadnu*, *Ortlerskih Alpah*, priročniku za alpiniste (*Handbuch des alpinen Sports*) in *Katechismus für Bergsteiger, Gebirgsturisten, Alpenreisende* iz leta 1892, ki vsebuje, kot že naslov pove, osnovna navodila takratnim gorohodcem. Že dosti prej, leta 1877, je listu DÖAV *Mitteilungen des deutschen und Oesterreichischen Alpenvereins*,¹ ki ga bralci *Planinskega vestnika* že poznajo, opisal celotno opremo takratnih gorohodcev. Podroben, več strani dolg opis opreme je začel s čevlji, saj ima po njegovem "le en kos oblačila, absoluten in neposreden vpliv na zmogljivost gorohodca. To je obutev."

Tako kot najboljši konjenik na slabem konju jaha slabo, tako tudi sicer sposoben pešec s slabo obutvijo v gorah ne more dobro hoditi. "Zato mora vsak gorski turist posebno pozornost in skrb nameniti izbiri obutve. Škornje je že davno nadomestil tako imenovani *Bundschuh*, čevlji z vezalkami, ki je na tem področju brez konkurence."

Čevlji mora biti izdelan iz močnega govejega ali telečjega usnja, saj mora zdržati sneg, vodo in dež, poleg tega pa tudi udarce in praske ostrih kamnov in skalnih robov. Debelejši kot je podplat, bolje je, saj tako stopalo manj čuti neravnost terena. Ob straneh in na sredini podplata naj bi bili nameščeni žebli z okroglo glavo, medtem ko naj bi bili na peti in sprednjem delu stopala (pod koncem prstov) drugačni, močnejši (*Scheanken*). Po mnenju avtorja so najboljši podplati brez pet, če že, potem naj bo le-ta zelo nizka, debela za eno plast podplata. Šiv, ki se pri mnogih čevljih pojavlja na sredini pete in poteka od pete navzgor, pogosto povzroči žulje, zato je najbolje, da takega šiva ni. Najbolje je, da se celoten zadnji del čevlja (opetnik) izdela iz enega kosa usnja.

Tako dobro kot mora gorski čevlji biti prilagojen stopalu, tako dobra mora biti tudi skrb gorohodca, namenjena njegovemu čevlju. Pisec ob tem primerja

turista z jezdecem. Slednji precej pogosto in skrbno neguje svojega konja in podobno naj bi gorohodec ravnal s čevlji. Kar prehitro se namreč zgodi, da premalo negovano gorsko obuvalo postane trdo. Zato ga je treba skrbno mazati. Gre za previdnostni ukrep, ki pa naj bi bil opravljen s kakovostnim in ne preslabim (poceni) mazilom, katerega sloves sloni le na govoricah.

Avtor v nadaljevanju podaja svoje izkušnje: "S seboj vedno nosim pločevinko 'rumene usnjarske masti', s katero si dvakrat na teden namažem čevlje. S tem ohranjam čevlje prožne in elastične. Uporabljam isto mast za usnje kot za mazanje nog pred daljšimi sprehodi."

Bralci so se torej lahko podučili o postopkih, ki jih je priporočljivo opraviti pred turo. Morda nasvet tudi za sodobne gorohodce?

Julius Meurer je pred poldrugim stoletjem pisal o ustrezni planinski obutvi. Vir Wikipedija

Čevlji, okovani z žebli, so bili pred izumom gumijastih podplatov obvezna oprema vsakega obiskovalca gora.

Vir journalofmountainhunting.com

S tem v zvezi omenimo še, da je pisec bil pozoren še na nogavice. "Volnene ali bombažne nogavice temne barve morajo biti debele in gosto pletene, saj se takšne ne mečkajo zlahka, poleg tega pa zagotavljajo mehko elastično podlago za stopalo. V vsakem primeru pa je na dolgih pohodih treba imeti s seboj rezervne za zamenjavo."

Več kot 150 let star zapis je za sodobne gorohodce, vajenih široke izbire moderne in pisane gorske obutve, morda le arhaična informacija ali za nekatere zanimivost. A vendar gre za dokaz globoke in precej aktualne ozaveščenosti in skrbi izkušenih planincev in alpinistov o primerni planinski obutvi, ki med drugim skriva tudi nekaj še danes uporabnih nasvetov ... ○

¹ Julius Bekleidung und Ausrüstung - des Fussreisenden im Gebirge, *Mitteilungen des Deutschen und Oesterreichischen Alpenvereins*. 5/1877. 204–211.